

NA POMOC VOJENSKOVĚDECKÉ PRÁCI

VOJENSKOVĚDECKÁ KONFERENCE LETECTVA A VOJSK PVOS V ROCE 1958

Článek, který zpracoval kapitán Boris Neoral, vychází z požadavků na systém velení v soudobých podmínkách a shrnuje závěry z otázek projednávaných na konferenci VL a PVOS. Jde především o otázky:

- centralisovaného velení a organizace práce ve štábu,
- velení stíhacímu letectvu, stíhacímu bombardovacímu letectvu, PLD a PVOS,
- materiálního zabezpečení,
- součinnosti a organizace letecké dispečerské služby.

V soudobých operacích doznává největších změn organizace a systém velení, který jako základní prvek ovlivňuje úspěšné vedení všech operací. Zejména u letectva a vojsk PVOS vystupuje do popředí nutnost v zásadě přezkoumat celý systém velení z hlediska současných názorů na vedení války a z hlediska splnění hlavních úkolů našich ozbrojených sil, které plní jako první strategický sled v rámci států „Varšavské smlouvy“.

Z těchto důvodů bylo nutné zaměřit vojenskovoedeckou práci v letectvu a PVOS k otázkám organizace velení a vytvořit tak předpoklady pro jednání vojenskovoedecké konference letectva a PVOS.

Jednání vojenskovoedecké konference probíhalo v jednotlivých sekcích podle druhů vojsk a jednotlivých stupňů velení. Hlavním úkolem konference bylo: **stanovit systém velení letectvu a PVOS na všech stupních, rozebrat současný systém VS, ujasnit systém součinnosti a posoudit rozsah a obsah bojové dokumentace.**

Úvodem konference byly vyhodnoceny hlavní požadavky na velení v soudobých podmínkách, a to:

- snížit překvapivost nepřátelského úderu na nejmenší míru;
- zabezpečit vysokou bojovou pohotovost všech sil a prostředků k okamžitému zásahu;
- zabezpečit nepřetržitý přehled o vzdušné a pozemní situaci;
- umožnit stálé řízení bojové činnosti vlastního letectva a PVOS při odražení vzdušného nepřítele a vedení vlastní útočné činnosti;
- zabezpečit nepřetržitou součinnost letectva s ostatními prostředky vzdušného napadení, pozemními vojsky a se sousedy;
- umožnit účelné a hospodárné využití všech bojových prostředků;
- zajistit rychlé a spolehlivé velení při dodržení nezbytného utajení i za nejtěžších podmínek s použitím nejmodernější techniky, maximální mechanisace a automatizace.

Jednání ve všech sekcích vycházelo z výše uvedených požadavků, které byly uplatněny i v závěrech konference.

Na základě dosavadních zkušeností i teoretických poznatků lze považovat za **hlavní způsob velení svazků i útvarů letectva a PVOS i nadále centralisované velení**, zvláště v počátečním období války. Toto velení umožňuje totiž hromadné použití sil a prostředků letectva a PVOS na hlavním směru a k plnění rozhodujících úkolů. Při tom centralisované velení, hlavně v útočných operacích, musí se prolínat s decentralisovaným velením.

Na základě rozboru charakteru činnosti operačně taktických štábů (zvláště u svazků bombardovacího a stíhacího letectva) se jeví výhodným rozdělit štáb na dvě složky, a to:

- na skupinu operačního štábu, která má za úkol provádět zásadní plánování bojové činnosti, organizaci součinnosti, organizaci zabezpečení všech druhů, vyhodnocování výsledků bojové činnosti a kontrolu podřízených vojsk;
- na skupinu řízení bojové činnosti, která bezprostředně velí a upřesňuje rozkazy v průběhu bojové činnosti podřízeným svazkům a útvarům a uskutečňuje součinnost na své úrovni.

Základními články velení jsou velitelská stanoviště, jejichž systém musí zajistit nepřetržitě a pružně velení. Bylo vyhodnoceno, že k zabezpečení takového velení je třeba budovat na všech stupních mimo hlavní VS ještě 1—2 záložní VS a na stupni svazku a útvaru se její potřeby, aby tato VS byla mobilní.

Při probírání otázek organizace velení stíhacímu letectvu se došlo k názoru, v případě, když systém velení neposkytuje potřebnou kapacitu zjišťování cílů a navádění stíhačů na ně, má to za následek neekonomické využití značných sil stíhacího letectva.

Jako jedno z možných řešení se navrhuje vytvořit systém naváděcích středisek v rámci prostoru bojové činnosti slů, v němž by pak VS slů bylo řídicím a koordinujícím orgánem.

V zájmu vytvoření vhodných podmínek pro práci na VS by bylo čelné vyjmout orgány i přístroje pro navádění (protože jde o technicko-letovodský problém) a na VS provádět pouze řízení bojové činnosti vydáváním krátkých rozkazů (nařízení) a přidělování cílů jednotlivým střediskům navedení.

Všeobecně vystupuje do popředí nutnost automatisace, hlavně v etapě zjišťování a předávání prvků o cíli. Na nový systém bylo navrženo přejít po etapách.

Stíhací bombardovací a bombardovací letectvo na rozdíl od druhé světové války bude podporovat bojovou činnost pozemních vojsk spíše v operačním měřítku. Rovněž tak použití nových typů letounů a ZHN ovlivňuje taktiku prováděním úderů jak bombardovacími, tak i stíhacími bombardovacími letectvem. Pro činnost bombardovacího letectva bude charakteristické provádění hromadných úderů velkým počtem malých skupin, a to jak ve dne, tak i v noci, bez ohledu na povětrnostní podmínky. Nepřetržitě ničení ZHN nepřítele vyžaduje mít v pohotovosti na letišti vyčleněné jednotky (hlavně u stíhacího bombardovacího letectva), které provádějí úderu na výzvu.

Pro přímou podporu pozemních vojsk nelze počítat s nepřetržitou činností stíhacích bombardovacích letounů nad bojištěm a jeví se jako nutnost provádět podporu úderu na nejdůležitější cíle, v krátkém čase a s překvapením.

Všechny tyto skutečnosti podstatně ovlivňují systém velení u těchto druhů letectva.

Sekce došla k závěru, že má-li soudobý systém velení těmto druhům letectva zabezpečovat plně rychlý přechod k bojové činnosti, je třeba, aby VS svazků byla vybavena podobně jako u stíhacího letectva. Je důležité, aby systému velení nechyběl článek zabezpečující navádění stíhacího bombardovacího a průzkumného letectva na pozemní cíle. Je proto výhodné, jsou-li na VS svazku vytvořeny podmínky pro navádění letounů na pozemní cíle a k zvětšení dosahu vytvářena patřičně vybavená předem naváděcí stanoviště.

Pro nepřetržitě a včasné působení proti prostředkům ZHN je výhodné provádět jedním prostředkem jak jejich vyhledání, tak i ničení. Proto bylo doporučeno provádět bojovou činnost stíhacího bombardovacího letectva způsobem „lovu“.

Sudobá organizace velení protiletadlovému dělostřelectvu PVOS i kruhové rozmístění prostředků vcelku odpovídá jak současným, tak i perspektivním podmínkám.

Vzhledem k soudobým podmínkám a bojovým možnostem bylo přehodnoceno bojové určení útvarů a jednotek PLD takto:

- svazek (samostatný útvar) určený k obraně jednoho bráněného místa považovat za základní taktický stupeň řízení protiletadlového dělostřelectva PVOS. Z toho důvodu je vhodné, je-li tento stupeň vybaven prostředky vzdušného průzkumu zabezpečujícími přehled o vzdušné situaci a navedení střeleckých radiolokátorů;
- baterie, která byla střeleckou taktickou jednotkou, stává se dnes výlučně jednotkou střelecko-technickou.

Bylo konstatováno, že je výhodné, jsou-li v těch bráněných místech, kde je více baterií, než je možno takticky i technicky „uvelet“ z jednoho VS, vytvářeny střelecké skupiny. Bude vhodné prakticky přezkoušet možnost velení všem bateriím z jednoho velitelského stanoviště přes velitelská stanoviště střeleckých skupin.

K zabezpečení operativního velení byl vytyčen požadavek mobilnosti VS i ZVS.

Vzhledem ke stále stoupajícím rychlostem prostředků napadení zvyšuje se nutnost automatisace a mechanizace hlavních úkonů při řízení bojové činnosti protiletadlového dělostřelectva.

Složitost zabezpečování letectva, PLD a RTV velkým množstvím různorodého materiálu v podmínkách rozptýlené sestavy a častého manévru klade na velení týlovým svazkům a útvarům velké požadavky. To vyžaduje, aby řízení týlu letectva a PVOS bylo rozděleno do dvou oblastí, a to do oblasti operačně týlové a zásobovací.

Byla vyzvednuta nutnost zabezpečit v obou oblastech souběžnost plánování na stupni štábu týlu letectva a PVOS a letecké technické skupiny.

Za účelem snížení počtu prvků velení bylo navrženo přezkoušet podřízení samostatných letištních praporů leteckým technickým skupinám.

Zároveň bylo doporučeno dát letecké divisi a letecké technické skupině větší pravomoc ve využití letištní sítě a zásob materiálních prostředků v příslušném prostoru.

Při projednávání organizace součinnosti byla zdůrazněna nutnost vytvářet potřebné prvky pro organizační součinnost již v míru.

Pro součinnost se sousedními leteckými svazy a nadřízeným štábem bylo doporučeno vytvářet styčné skupiny vybavené potřebnými pojítky.

K zabezpečení součinnosti s pozemními vojsky je třeba vytvářet operační letecké skupiny v závislosti na počtu vševojskových armád. Za účelem neustálé informovanosti a v nutných případech i navádění vlastních stíhacích bombardovacích, průzkumných a bombardovacích letounů je výhodné z počtu operačních leteckých skupin vyčlenit k vševojskovým divisím prvního sledu důstojníky pro navádění, kteří by měli potřebné radiotechnické prostředky.

K zabezpečení součinnosti s civilní obranou byla navržena decentralisace uvědomování podle prostorů bojové činnosti jednotlivých divisí při komplexním přehodnocení systému součinnosti.

Soudobá organizace letecké dispečerské služby u svazků má poskytnout velitelským stanovištím stíhacích leteckých divisí a radiotechnických pluků včas potřebné údaje o činnosti vlastního letectva, k získání přehledu o vzdušné situaci. Bylo navrženo přezkoumat doplnění VS stíhacích leteckých svazků orgány letecké dispečerské služby a vybavit dispečerskou službu nezbytnými radiotechnickými prostředky pro řízení letů.

Je zřejmé, že nebylo možné jednáním konference vyřešit všechny problémy do celé jejich hloubky. Bude tedy nutné teoreticky dorešit zásady stanovené touto konferencí a nejdůležitější otázky prověřit v praxi.

Je třeba, aby všichni příslušníci letectva a PVOS pochopili závažnost všech projednávaných otázek a svou iniciativou přispěli k jejich konečnému dořešení.